

STORTINGET

Representantforslag 47 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene **Andreas Sjalg Unneland, Cato Brunvand Ellingsen og Mona Fagerås**

Dokument 8:47 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Andreas Sjalg Unneland, Cato Brunvand Ellingsen og Mona Fagerås om å standardisere forenklet forelegg for overtredelse av vegtrafikk- og småbåtloven slik at det bøtelegges etter siktedes inntekt

Til Stortinget

Bakgrunn

Forenklet forelegg er en reaksjon på et mindre lovbrudd, hvor saken avgjøres på stedet uten anmeldelse og etterforskning. Forenklet forelegg brukes blant annet ved mindre overtredelser av vegtrafikkreglene og lovbrudd ved bruk av fritids- og småbåter.

Den som har begått lovbruddet, får tilbud om å vedta forenklet forelegg og må betale penger til statskassen. Den som ikke vedtar forelegget, blir anmeldt. Politibetjenter har myndighet til å skrive ut forenklet forelegg ved mindre overtredelser av vegtrafikkloven og småbåtloven. Tollbetjenter kan skrive ut forenklet forelegg ved mindre overtredelser av tolloven.

Hvor mye penger man må betale, er bestemt av faste satser for den enkelte type lovbrudd. Disse satsene er blant annet regulert i forskrift om forenklet forelegg i vegtrafikksaker.

Når det gjelder andre saker, slik som promillekjøring, er standard bot 1,5 x månedslønn. Dette systemet kan også innføres som en standard for andre forenklede forelegg. I andre land, som Finland, Sveits og Storbritannia, er bøtene koblet til inntekt. Trafikkbøtene i Norge er allerede i stor grad automatisert gjennom fotobokser,

og det vil være teknisk mulig å koble boten opp mot inntekt. Det samme vil gjennom tekniske løsninger være mulig for forenklede forelegg som blir utskrevet på stedet.

I Finland og Sveits har de valgt å innføre en progressiv modell hvor størrelsen på boten beregnes etter inntekten til vedkommende. I Finland er ordningen slik at hvis man bryter fartsgrensen med mer enn 20 km/t, knyttes boten til siktedes inntekt. En slik ordning bidrar til rettferdighet fordi den sikrer at folk betaler etter evne i stedet for etter en fast sats som rammer svært ulikt. Slik systemet er i Norge i dag, vil man få 6 000 kroner i bot hvis man kjører 20 km/t over fartsgrensa i en 50-sone. For en person med 50 mill. kroner i årsinntekt vil ikke disse 6 000 kronene spille noen særlig stor rolle. Mens for en minstepensjonist, student eller aleneforsørger kan en slik bot føre til at de mister hele matbudsjettet for måneden. Dette er et tydelig eksempel på at dagens system rammer skjevt og urettferdig.

Når en forbrytelse straffes med fastsatte bøter, så blir det i praksis kun ulovlig for fattige. Det kan sammenlignes med at man skulle gitt høyere fengselsstraff til personer med lav inntekt enn til personer med høy inntekt. For det er slik dagens system med fartsbøter slår ut. Mennesker med lav inntekt blir utsatt for en høyere straff.

Det er gode grunner for å utrede hvordan man kan gjøre forenklede forelegg mer progressive. Det vil gjøre systemet mer rettferdig og støtte legitimiteten til systemet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g:

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan man kan gjøre forenklede forelegg mer progressive, og vurdere å knytte boten til siktedes inntekt og/eller formue.

24. november 2022

Andreas Sjalg Unneland

Cato Brunvand Ellingsen

Mona Fagerås